

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 372

Przedsiębiorca w społecznej gospodarce rynkowej

Redaktorzy naukowi
Tadeusz Kocowski
Jan Gola

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redakcja wydawnicza: Elżbieta Kożuchowska, Barbara Majewska

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: Barbara Cibis

Łamanie: Barbara Szłapka

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-470-7

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Przedmowa Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.....	9
Przedmowa Dziekana Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego	11
Słowo wstępne	15
Sebastian Bobowski: Uwarunkowania prawne społecznej odpowiedzialności biznesu w Indiach w kontekście wyzwań XXI wieku	17
Andrzej Borkowski: Specjalna strefa ekonomiczna jako instrument realizacji regionalnej pomocy publicznej w gospodarce rynkowej.....	30
Ewa Chmielarzyk: Działalność gospodarcza o charakterze zależnym (wtórnym) prowadzona w ramach przedmiotu działalności spółki zagranicznej	48
Agnieszka Chrisidu-Budnik, Jerzy Korczak: <i>Crowdsourcing</i> – aktywizacja społeczności lokalnej do wspólnego działania.....	60
Waldemar Dotkuś: Rachunkowość jako dyscyplina naukowa oraz jej służebna rola, jaką pełni w życiu gospodarczym.....	73
Bogusława Drelich-Skulska: Zmiana uwarunkowań prawnych działalności przedsiębiorców w Polsce w procesie akcesji do Unii Europejskiej na przykładzie ułatwień w unijnym systemie celnym	82
Józef Frąckowiak: Rola nowelizacji prawa w społecznej gospodarce rynkowej na przykładzie prawa spółek	92
Jan Gola: Obowiązek użyteczności publicznej a działalność przedsiębiorcy sektora lotniczego w społecznej gospodarce rynkowej	101
Maciej Guziński: Zamówienia publiczne jako instrument gospodarki rynkowej	113
Beata Hałakuć, Artur Łysoń: Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej a status przedsiębiorcy i komercyjne udzielanie świadczeń zdrowotnych	126
Krzysztof Horubski: Nieuczciwość praktyki rynkowej w świetle ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym	135
Krzysztof Jajuga: Rynek finansowy – standardy etyczne i regulacje prawne	150
Karol Kiczka: Europeizacja społecznej gospodarki rynkowej w Polsce	160
Leon Kieres: Społeczna gospodarka rynkowa w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego	180
Tadeusz Kocowski: Gmina jako przedsiębiorca w społecznej gospodarce rynkowej	193
Emilia Kuczma: Ochrona danych osobowych przez przedsiębiorcę	210
Paweł Kuczma: Konstytucyjne ujęcie wolności działalności gospodarczej ...	225
Zbigniew Luty: Profesjonalne relacje prawa i rachunkowości	238

Karolina Łagowska: Regulowana działalność gospodarcza a poszerzanie sfery wolności działalności gospodarczej.....	247
Andrzej Matysiak: Atrofia czy ewolucja społecznej gospodarki rynkowej...	257
Piotr Ochman: Karnoprawna ochrona reglamentacji działalności na rynku finansowym na przykładzie sektora bankowego.....	270
Katarzyna Poroś: Reprezentowanie przedsiębiorcy w sposób łączny – prokura łączna a reprezentacja łączna mieszana (wybrane zagadnienia)	285
Monika Przybylska: Administracyjnoprawna ochrona przedsiębiorcy w zakresie wykonywania praw własności przemysłowej	301
Michał Raduła: Gminny podmiot leczniczy w formie spółki kapitałowej a gospodarka komunalna	314
Piotr Soroka: Koncesja na prowadzenie kasyna gry jako ograniczenie wolności gospodarczej.....	327
Ewa Stańczyk-Hugiet: Koewolucja i kooperacja. Podążając za kontekstem .	342
Michał Stępień: Nowe rozporządzenie Bruksela I z punktu widzenia przedsiębiorców	356
Zdzisław Szalbierz, Joanna Kott: Regulacje instytucjonalne w sektorach infrastrukturalnych.....	367
Tomasz M. Szczurowski: Informacje poufne spółki w ramach inwestorskiego badania due diligence	376
Andrzej Śmieja: Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez ruch przedsiębiorstwa (art. 435 k.c.)	390
Magdalena Wilejczyk: Zakaz nadużywania praw podmiotowych w społecznej gospodarce rynkowej na przykładzie prawa rzeczowego.....	403
Bartosz Ziemblicki: Zagrożenia umowy pośrednictwa w obrocie nieruchomościami z punktu widzenia pośrednika – wybrane zagadnienia	414

Summaries

Sebastian Bobowski: Legal determinants of corporate social responsibility in India in the context of challenges of the XXI century.....	29
Andrzej Borkowski: Special economic zone as an instrument of regional aid implementation in market economy	47
Ewa Chmielarczyk: Secondary (ancillary) business activity conducted as part of a foreign company's business.....	59
Agnieszka Chrisidu-Budnik, Jerzy Korczak: Crowdsourcing – activation of local community to joint action.....	72
Waldemar Dotkuś: Accounting as a scientific discipline and its ancillary role within the economic life	81
Bogusława Drelich-Skulska: Changes in the legal environment of business in Poland following the EU accession – a case study of new customs and trade facilitations resulting from the Community Customs Code	91

Józef Frąckowiak: The role of law amendment in social market economy on the example of company law	100
Jan Gola: Public Service Obligations vs. an activity of an entrepreneur of aviation sector in social market economy.....	112
Maciej Guziński: Public procurement as an instrument of market economy .	125
Beata Hałakuć, Artur Łysoń: Independent public health care facilities vs. entrepreneurial status and commercial provision of health care services...	133
Krzysztof Horubski: Unfair market practices in the light of act on prevention of unfair market practices	149
Krzysztof Jajuga: Financial market – ethical standards and legal regulations	159
Karol Kiczka: Europeanization of social market economy in Poland	179
Leon Kieres: Social market economy in the judicial decision of the Constitutional Tribunal.....	192
Tadeusz Kocowski: Municipality as an entrepreneur in social market economy	209
Emilia Kuczma: Protection of personal data by an entrepreneur.....	224
Paweł Kuczma: Constitutional perspective of freedom of business activity...	237
Zbigniew Luty: Professional relationships of law and accounting	246
Karolina Łagowska: Regulated economic activity vs. an expansion of the sphere of economic activity freedom.....	256
Andrzej Matysiak: Atrophy or evolution of social market economy?	269
Piotr Ochman: Penal and legal protection of activity rationing on the financial market on the example of banking sector	284
Katarzyna Poroś: Representation of an entrepreneur in a joint way – joint commercial proxy vs. mixed joint representation (chosen aspects)	300
Monika Przybylska: Administrative and legal protection of entrepreneur in the scope of industrial property rights exercising.....	313
Michał Raduła: District medical subject in a form of limited liability company vs. municipal economy	326
Piotr Soroka: Casino concession as a restriction of economic freedom	341
Ewa Stańczyk-Hugiet: Coevolution and cooperation. Following the context.	355
Michał Stępień: New Brussels I Regulation from entrepreneurs' perspective	366
Zdzisław Szalbierz, Joanna Kott: Institutional regulations in infrastructure sectors	375
Tomasz M. Szczurowski: Confidential information of a company during due diligence examination conducted by a potential investor.....	389
Andrzej Śmieja: Liability for damages resulting from company movement, under art. 435 of Polish Civil Code	402
Magdalena Wilejczyk: Prohibition of the abuse of subject rights in the social market economy on the example of the property law.....	412
Bartosz Ziemblicki: Threats of a real estate brokerage agreement from the point of view of a real estate broker – selected issues.....	424

Ewa Chmielarczyk

wspólnik w Kancelarii Prawnej Brusilo, Chmielarczyk, Mastalerz, Mączka

---

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA O CHARAKTERZE ZALEŻNYM (WTÓRNYM) PROWADZONA W RAMACH PRZEDMIOTU DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI ZAGRANICZNEJ

Streszczenie: Niniejszy artykuł analizuje cechy, jakimi charakteryzuje się działalność gospodarcza prowadzona w ramach oddziału przedsiębiorcy zagranicznego (spółki zagranicznej) w świetle polskiej ustawy z 2 lipca 2004 o swobodzie działalności gospodarczej. Należy przy tym pamiętać, iż w ramach ww. oddziału może być wykonywana działalność gospodarcza wyłącznie w zakresie przedmiotu działalności przedsiębiorcy zagranicznego. Artykuł porusza również zagadnienie wtórnej działalności gospodarczej związane z pojęciem wtórnej swobody przedsiębiorczości w prawie unijnym. Pojęcie wtórnej działalności gospodarczej nie zostało wprawdzie zdefiniowane ani w polskim, ani w unijnym systemie prawnym, jednak odnosi się do niego art. 49 akapit 1 zd. 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który definiuje swobodę przedsiębiorczości i wskazuje na jej formy.

Słowa kluczowe: oddział, przedsiębiorca zagraniczny, wtórna działalność gospodarcza.

DOI: 10.15611/pn.2014.372.03

1. Działalność gospodarcza prowadzona w ramach oddziału przedsiębiorcy zagranicznego

1.1. Cechy działalności gospodarczej wykonywanej w ramach oddziału przedsiębiorcy zagranicznego w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej¹ (dalej również SwobDzialGospoU)

W ustawodawstwie polskim typowym przykładem formy prawnej będącej ośrodkiem wtórnej działalności gospodarczej spółki zagranicznej (przedsiębiorcy zagranicznego) jest oddział, stąd pierwsza część niniejszego artykułu będzie poświęcona działalności gospodarczej prowadzonej w ramach oddziału przedsiębiorcy zagranicznego, w tym spółki zagranicznej.

---

¹ Dz.U. 2004, nr 173, poz. 1807, ze zm.

Zgodnie z art. 86 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przedsiębiorca zagraniczny tworzący oddział może wykonywać działalność gospodarczą wyłącznie w zakresie przedmiotu działalności przedsiębiorcy zagranicznego. W świetle treści powyższego artykułu uzasadnione jest twierdzenie, że oddział nie może prowadzić działalności o charakterze innym niż gospodarcza, a działalność ta powinna charakteryzować się tymi samymi cechami, które według ustawy o swobodzie działalności gospodarczej statuuja pojęcie działalności gospodarczej². Ponadto przedsiębiorca zagraniczny może poprzez oddział zajmować się rodzajami działalności wymienionymi *expressis verbis* w art. 2 SwobDziałGospoU.

Zgodnie z treścią tego ostatniego działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Jak wynika z powyższego, w ramach oddziału spółka zagraniczna może prowadzić działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, zawodową, jak również działalność polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu kopalin ze złóż. Od razu jednak należy zwrócić uwagę, że ostatni rodzaj działalności ma charakter koncesjonowany, powstaje zatem pytanie, czy oddział może być podmiotem uprawnień wynikających z koncesji. Wprawdzie oddział nie posiada podmiotowości cywilnoprawnej, mógłby jednak posiadać atrybut odrębnej podmiotowości w stosunkach administracyjnoprawnych. Polski ustawodawca nie przyjął takiego rozwiązania i za podmiot w sferze administracyjnoprawnej uznaje przedsiębiorcę zagranicznego. W efekcie to ten ostatni będzie podmiotem ubiegającym się o koncesje, jak również adresatem uprawnień wynikających z takiej koncesji³.

Przechodząc dalej do określonych cech działalności gospodarczej wykonywanej w ramach oddziału, należałoby stwierdzić, iż działalność przedsiębiorcy zagranicznego w ramach oddziału musi posiadać atrybut ciągłości. Jak słusznie zauważa się w literaturze przedmiotu, w przypadku oddziału cecha ciągłości ma o tyle istotne znaczenie, że działania mające na celu zaistnienie oddziału w świadomości jego partnerów rynkowych powinny być podejmowane przez czas wystarczający do osiągnięcia tego celu. Oddział bowiem nie jest jednostką efemeryczną, przejściową, której zadaniem jest m.in. czasowe badanie rynku polskiego, gdyż do takich celów przedsiębiorcom zagranicznym służą raczej przedstawicielstwa⁴.

Działalność wykonywana w ramach oddziału powinna mieć charakter zarobkowy, przy czym również tutaj celu zarobkowego nie można utożsamiać z osiąganiem dochodu. Cel zarobkowy to zamiar przedsiębiorcy zagranicznego do generowania dochodu. Zamiar ten ma charakter subiektywny (wewnętrzny) i musi być w jakiś sposób zakomunikowany otoczeniu, czyli zobiektywizowany. W pierwszym rzędzie

² M. Szydło, *Swoboda działalności gospodarczej*, Warszawa 2005, s. 175.

³ Tenże, *Charakter prawny oddziałów przedsiębiorców zagranicznych*, „Glosa” 2004, nr 12, s. 21.

⁴ Por. M. Szydło, *Swoboda działalności...*, s. 175.

o tym, czy przedsiębiorca zagraniczny prowadzi w ramach oddziału działalność zarobkową, świadczą dokumenty rejestrowe spółki zagranicznej, jak również czynności dokonywane przez przedsiębiorcę zagranicznego (zarówno te nakazane przez prawo, jak i obojętne z punktu widzenia prawnego). W dalszej kolejności należy badać całokształt zachowań podmiotu zagranicznego. Najważniejsze jest zatem to, aby działalność przedsiębiorcy zagranicznego w ramach oddziału mogła potencjalnie być działalnością dochodową, nie chodzi natomiast o osiągnięcie konkretnego dochodu, na tę bowiem okoliczność wpływ mają jeszcze czynniki zewnętrzne, niekiedy nieprzewidywalne, tj. ryzyko gospodarcze.

Działalność przedsiębiorcy zagranicznego prowadzona w ramach oddziału musi być wykonywana w sposób zorganizowany, aby mogła zostać uznana za działalność gospodarczą i tym samym mogła być w ogóle poprzez oddział wykonywana. Należałoby w tym miejscu stwierdzić, iż przedsiębiorca zagraniczny powinien wyposażyć oddział w określone składniki materialne i niematerialne, stworzyć pewną strukturę organizacyjną, ale przede wszystkim określić cele i zadania, jakie zamierza osiągnąć poprzez oddział. Wszystko to ma celu realizację w możliwie optymalnym stopniu założonych przez przedsiębiorcę zagranicznego zadań gospodarczych⁵. Oddział ma zatem z reguły własną organizację i wyposażony jest w wyodrębniony majątek, który jednak nie stanowi jego własności. Oddział nie ma bowiem możliwości samodzielnego decydowania o sposobie korzystania z tegoż majątku, przeznaczenia go, a także rozporządzania nim. W odniesieniu do rzeczy jako przedmiotów materialnych oddział jest ich dzierżycielem, włada on tymi przedmiotami za przedsiębiorcę zagranicznego⁶. Dzierżenie nie jest natomiast stosunkiem prawnym, lecz więzią o charakterze faktycznym, właściciel zaś może w każdej chwili pozbawić dzierżyciela władania⁷.

1.2. Przedmiot działalności gospodarczej wykonywanej w ramach oddziału przedsiębiorcy zagranicznego w relacji do przedmiotu działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorcę zagranicznego

Jak już była o tym mowa powyżej, w świetle art. 86 SwobDziałGospoU przedsiębiorca zagraniczny tworzący oddział może wykonywać działalność gospodarczą wyłącznie w zakresie przedmiotu działalności przedsiębiorcy. Zwrot „przedmiot działalności” należy rozumieć jako rodzaj lub rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej⁸. Przepis ten wprowadza ograniczenia dotyczące zakresu przedmioto-

⁵ Tamże, s. 178.

⁶ Por. M. Szydło, *Charakter...*, s. 22.

⁷ S. Rudnicki, *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga druga. Własność i inne prawa rzeczowe*, Warszawa 1999, s. 456.

⁸ Por. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1989 – III CZP 24/89, w której Sąd stwierdził, że przedmiot przedsiębiorstwa, jako jeden z elementów umowy i wpisu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do rejestru handlowego, powinien być skonkretyzowany określeniem przynaj-

wego działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorcę zagranicznego w ramach oddziału. Biorąc pod uwagę powyższe, działalność ta może być prowadzona w zakresie węższym, takim samym, nigdy zaś w zakresie większym (innym)⁹. Przyjmuje się w literaturze, że warunek zawarty w art. 86 SwobDziałGospoU jest logiczny, skoro działalność przedsiębiorcy zagranicznego w Polsce jest prowadzona przez oddział przedsiębiorstwa za granicą¹⁰. Możliwe jest natomiast prowadzenie w ramach oddziału działalności węższej lub nawet części działalności przewidzianej w przedmiocie działalności jednostki macierzystej¹¹. W świetle powyższego powstaje pytanie, czy w ramach oddziału może być wykonywana działalność, która faktycznie nie jest wykonywana przez przedsiębiorcę zagranicznego w państwie jego siedziby, ale jest ujawniona w jego aktach rejestrowych. Wydaje się, że odpowiedź na to pytanie powinna być pozytywna, chociaż nie wszyscy autorzy z takim stanowiskiem się zgadzają¹².

---

mniej rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. Odnośnie do „przedmiotu działalności” zob. też A. Szajkowski, M. Tarska, [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. II, red. S. Sołtyński i in, Warszawa 2005, s. 227. Autorzy wskazują, że przedmiot działalności spółki to określony przez wspólników zakres działalności powołanej przez nich jednostki organizacyjnej. Zakres ten może być określony ogólnie przez wskazanie rodzajów tejże działalności, bądź przez określenie poszczególnych dziedzin działalności, ewentualnie przez wskazanie grup wyrobów. Autorzy przyjmują przy tym, że wspólnicy przy określaniu przedmiotu działalności spółki nie są ograniczeni sformalizowanym katalogiem rodzajów i typów działalności określonej w PKD, gdyż sformułowanie przedmiotu działalności w sposób inny niż tam wskazany nie może być kwalifikowane przez sąd jako błąd w zgłoszeniu.

⁹ Por. A. Powołowski (red.), *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2009, s. 348. Autor twierdzi, iż w przypadku działalności gospodarczej innego rodzaju niż ta prowadzona przez przedsiębiorcę zagranicznego, tj. innej niż macierzysta, przedsiębiorca zagraniczny powinien wybrać inną formę organizacyjną. Zdaniem autora ustawa o swobodzie działalności gospodarczej nie wprowadza natomiast żadnych ograniczeń odnośnie do działalności prowadzonej przez przedsiębiorcę zagranicznego, musi to być jednak działalność gospodarcza.

¹⁰ C. Kosikowski, *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2007, s. 366. Podobnie T. Szanciło, który tak jak C. Kosikowski, jest zdania, że wymóg zawarty w art. 86 SwobDziałGospoU jest logiczny, skoro oddział służy przedsiębiorcy zagranicznemu do prowadzenia działalności w Polsce i *de facto* to przedsiębiorca ponosi wszelkie ryzyko tejże działalności, T. Szanciło, *Formy prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce przez podmioty zagraniczne*, Warszawa 2006, s. 227.

¹¹ M. Zdyb, *Oddziały i przedstawicielstwa podmiotów zagranicznych w Polsce*, Warszawa 2007, s. 50. Podobnie C. Kosikowski, wyd. cyt., s. 366.

¹² Zob. T. Szanciło, wyd. cyt., s. 227. Autor jest zdania, że takie stanowisko daje możliwość obejścia prawa, gdyż dopuszczenie możliwości prowadzenia w ramach oddziału działalności, której przedsiębiorca zagraniczny faktycznie nie wykonuje za granicą, oznaczałoby rozszerzenie działalności przedsiębiorcy poza przedmiot działalności, a to według tego autora prowadzi do obejścia prawa. Inaczej W.J. Katner, *Prawo działalności gospodarczej. Komentarz. Orzecznictwo. Piśmiennictwo*, Warszawa 2003, s. 152; H. Cioch, *Przedstawicielstwa fundacji zagranicznych*, „Przeegląd Sądowy” 2000, nr 5, s. 12 i nast.; W. Kubala, *Oddziały i przedstawicielstwa w ujęciu ustawy – Prawo działalności gospodarczej*, „Prawo Spółek” 2001, nr 2, s. 32 i nast.

Warto przy tym zwrócić uwagę, że polski sąd rejestrowy nie ma prawnych możliwości sprawdzenia, zweryfikowania, czy działalność prowadzona w ramach oddziału jest faktycznie wykonywana przez przedsiębiorcę zagranicznego. Z tego też względu właściwym punktem odniesienia musi być przedmiot działalności przedsiębiorcy zagranicznego, który został określony w jego statucie lub innym akcie będącym podstawą jego utworzenia. Co więcej, przy rejestracji oddziału w polskim rejestrze przedsiębiorców należy polskiemu sądowi rejestrowemu przedłożyć wyciąg z zagranicznego rejestru określający przedmiot działalności przedsiębiorcy zagranicznego. Natomiast jeżeli w obcym systemie prawnym nie występuje obowiązek wskazania przedmiotu działalności we właściwym rejestrze, wówczas polski sąd rejestrowy będzie określał ten przedmiot na podstawie dowodów pośrednich¹³. Możliwe jest również posiłkowanie się polskiego sądu rejestrowego stosownym oświadczeniem przedsiębiorcy zagranicznego lub osoby przez niego upoważnionej w przedmiocie rodzaju działalności prowadzonej przez niego za granicą¹⁴. W literaturze prezentowane jest stanowisko, iż w sytuacji, w której przedsiębiorca zagraniczny będzie chciał wykonywać w ramach oddziału działalność, której nie prowadzi za granicą, sąd rejestrowy powinien odmówić zarejestrowania oddziału takiego przedsiębiorcy¹⁵. Biorąc pod uwagę powyższe, można stwierdzić, że oceniając, czy działalność przedsiębiorcy zagranicznego prowadzona w ramach oddziału jest zgodna z art. 86 SwobDziałGospoU, należy w pierwszym rzędzie badać przedmiot działalności przedsiębiorcy zagranicznego ujawniony w jego aktach rejestrowych, bez znaczenia jest natomiast okoliczność, czy działalność ta jest faktycznie wykonywana w kraju jego siedziby¹⁶.

¹³ M. Szydło, *Swoboda działalności...*, s. 190.

¹⁴ Zob. M.P. Ilnicki, J. Wolski, *Prawo działalności gospodarczej. Komentarz*, Kraków 2000, s. 159.

¹⁵ J. Jacyszyn, S. Krześ, E. Marszałkowska-Krześ, *Działalność gospodarcza osoby zagranicznej w Polsce*, Warszawa 2002, s. 87; K. Stoga, R. Potrzebszcz, *Działalność gospodarcza przedsiębiorców i osób zagranicznych*, Warszawa 2001, s. 69–70. J. Napierała prezentuje inne stanowisko w tym zakresie. Jego zdaniem w sytuacji, w której ustawodawca zagraniczny nie wymaga określenia w rejestrze przedmiotu działalności (lub gdy przedmiot tej działalności jest sformułowany bardzo ogólnie), a przedsiębiorca zagraniczny chce rozszerzyć działalność wykonywaną w ramach oddziału, tj. prowadzić działalność, której nie prowadzi za granicą, sąd rejestrowy nie powinien odmówić zarejestrowania oddziału takiego przedsiębiorcy. Według J. Napierały naruszeniem zasady swobody przedsiębiorczości (art. 49 TFUE) jest zarówno odmowa zarejestrowania oddziału spółki zagranicznej, której przedmiot działalności jest sformułowany ogólnie, jak i wymaganie, by spółka skonkretyzowała swój przedmiot działalności – J. Napierała, [w:] *Europejskie prawo spółek*, t. IV, red. M. Cejmer, J. Napierała, T. Sójka, Warszawa 2008, s. 92–93.

¹⁶ M. Szydło, *Swoboda działalności...*, s. 192. Autor podkreśla ponadto, iż jest to istotne zwłaszcza w odniesieniu do przedsiębiorców pochodzących z krajów UE, ETS bowiem zwracał uwagę w swoich orzeczeniach, iż w kontekście swobody przedsiębiorczości ważne jest, aby oddział tworzony w innym państwie członkowskim prowadził tam działalność gospodarczą, natomiast sama spółka w kraju macierzystym faktycznej działalności prowadzić nie musi.

2. Pojęcie wtórnej działalności gospodarczej prowadzonej przez spółkę zagraniczną

2.1. Wtórna działalność gospodarcza w rozumieniu TFUE¹⁷ i orzecznictwa ETS

Pojęcie wtórnej działalności prowadzonej przez spółkę zagraniczną jest niezdefiniowane w prawie polskim i prawie unijnym. Jednak również i tutaj warto sięgnąć do definicji legalnej oddziału zawartej w SwobDziałGospU oraz literatury i orzecznictwa ETS związanego z problematyką swobody przedsiębiorczości określonej w art. 49 TFUE.

Wskazany artykuł w akapicie 2 zd. 2 zakazuje wprowadzania ograniczeń również w zakresie tworzenia agencji, oddziałów i filii przez obywateli jednego państwa członkowskiego, działających na terytorium innego państwa członkowskiego. Ta forma prowadzenia działalności jest przejawem korzystania z tzw. wtórnej swobody przedsiębiorczości, która polega na utworzeniu w innym państwie członkowskim działalności gospodarczej mającej charakter podległy i zależny przy równoczesnym pozostawieniu w poprzednim państwie głównego centrum tejże działalności¹⁸. Zdaniem niektórych autorów te pomocnicze ośrodki działalności mogą przybierać formę zarówno podmiotów samodzielnych pod względem prawnym (spółki – córki), jak i niesamodzielnych i organizacyjnie podległych, tj. agencje czy filie¹⁹. Odwołując się do rozważań na temat kwestii, czy art. 49 TFUE w zakresie wtórnej

---

¹⁷ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wszedł w życie 1 grudnia 2009 (TFUE, tzw. Traktat z Lizbony, Dz.U. 2009, nr 203, poz. 1569).

¹⁸ W. Frenz, *Handbuch Europarecht*, Band 1, *Europäische Grundfreiheiten*, Berlin–Heidelberg 2004, s. 726; M. Brombach, *Das Internationale Gesellschaftsrecht im Spannungsfeld von Sitztheorie und Niederlassungsfreiheit*, Jena 2006, s. 62; C. Bernard, *The Substantive Law of the EU. The Four Freedoms*, Oxford 2004, s. 294; M. Szydło, *Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej i swoboda świadczenia usług w prawie Unii Europejskiej*, Toruń 2005, s. 67 i nast.

¹⁹ Zob. M. Szydło, *Krajowe prawo spółek a swoboda przedsiębiorczości*, Warszawa 2007, s. 222. Ponadto jak zaznacza autor, wyliczenie wskazane w art. 43 TWE (obecny 49 TFUE – przyp. E.Ch.) nie ma charakteru wyczerpującego, gdyż agencje czy filie są określeniami zbiorczymi i dotyczą również innych prawnie niesamodzielnych i podległych organizacyjnie podmiotów, tj. oddziały, przedstawicielstwa, biura – zob. tamże, w szczególności przypis nr 251; tenże, *Swoboda prowadzenia...*, s. 68.

A. Gawrysiak-Zabłocka wskazuje, że art. 43 TWE celowo używa różnych zwrotów, tj. „agencja” i „oddział”, gdyż niektóre akty prawa unijnego odnoszą się tylko do oddziałów (XII Dyrektywa). Ponadto, autorka powołując się na opinię rzecznika generalnego La Pergoli oraz Tizzano, wskazuje, że filie w przeciwieństwie do oddziałów są samodzielne w sensie prawnym, tj. posiadają podmiotowość prawną i są prawnie niezależne od spółki kontrolującej taką filię. Ponadto mogą w obrocie prawnym zawierać umowy i w efekcie zaciągać zobowiązania oraz nabywać prawa – zob. A. Gawrysiak-Zabłocka, *Swoboda przedsiębiorczości na tle innych swobód traktatowych*, [w:] M. Cejmer, J. Napierała, T. Sójka (red.), wyd. cyt., s. 27 i 28; por. opinia rzecznika generalnego La Pergoli, przedstawiona 16 lipca 1998 w sprawie C-212/97 Centros Ltd przeciwko Erhvervsog Selbskabsstyrelsen, Zbiór Orzeczeń 1999, s. I-145, pkt 15, jak również opinia rzecznika generalnego Tizzano z 7 lipca 2005 w sprawie C-411/03 SEVIC Systems AG, Zbiór Orzeczeń 2005, s. I-10805, pkt 38.

swobody przedsiębiorczości odnosi się bezpośrednio do agencji, oddziału lub filii sensu stricto, czy też innych podobnych form, należałoby stwierdzić, iż intencją ustawodawcy unijnego było z pewnością wskazanie form działalności gospodarczej, które mają charakter zależny, pomocniczy, podporządkowany. Dodatkowo działalność w ramach tychże form jest wykonywana poza głównym centrum działalności gospodarczej. Innymi słowy, bez względu na to, jak nazwie się w poszczególnych krajach te ośrodki (czy też jak odniesie się definicje przyjęte w prawie unijnym do form prawnych przyjętych w poszczególnych państwach członkowskich), muszą one spełniać ww. przesłanki, tj. przede wszystkim muszą mieć charakter zależny i pomocniczy w stosunku do głównego ośrodka działalności gospodarczej. Nie można bowiem wykluczyć, że w poszczególnych krajach członkowskich powstaną nowe formy organizacyjnoprawne charakterystyczne dla działalności zależnej, podporządkowanej i przyjmą one nowe nazwy.

Stąd bez względu na nazwę wtórna działalność gospodarcza obejmuje działalność prowadzoną w ramach jednostek, które nie posiadają odrębnej od podmiotu głównego (macierzystego) podmiotowości prawnej. Nie są one samodzielnymi podmiotami prawa, korzystają natomiast z podmiotowości podmiotu macierzystego, w którego sferze prawnej działają. W konsekwencji jednostki te nie mogą samodzielnie uczestniczyć w stosunkach prawnych, nie mogą we własnym imieniu nabywać praw i zaciągać zobowiązań, są niejako prawnoorganizacyjnym przedłużeniem podmiotu macierzystego²⁰.

Utworzenie przez spółkę zagraniczną z jednego państwa członkowskiego oddziału, filii lub agencji na terenie innego państwa członkowskiego jest równoznaczne z ustanowieniem w tym drugim pewnego centrum (ośrodka) operacyjnego, w ramach którego prowadzona jest działalność gospodarcza. Ośrodek ten kierowany jest przez podmiot macierzysty, jednak posiada własną dyрекcję (podległą oczywiście podmiotowi macierzystemu), jak również wyposażony jest w określony kompleks składników materialnych i niematerialnych. Przedmiotowy oddział, agencja lub filia może zajmować się większością tych samych spraw co podmiot macierzysty, może również prowadzić interesy z osobami trzecimi, tj. negocjować z nimi, kontaktować się. Zresztą można stwierdzić, że założenie oddziału (agencji, filii) w innym państwie członkowskim ma na celu ułatwienie nawiązywania kontaktów z podmiotem macierzystym przez osoby trzecie, które nie muszą zwracać się bezpośrednio do niego w innym państwie członkowskim, lecz mogą prowadzić interesy z jego oddziałem (agencją, filią), który jest jego przedłużeniem²¹. W literaturze (co potwierdza także orzeczenie ETS) podkreśla się, że oddział, filia lub agencja mogą wprawdzie

²⁰ M. Szydło, *Swoboda prowadzenia...*, s. 68 i 69.

²¹ Zob. Orzeczenie ETS w sprawie 33/78 Somafer SA przeciwko Saar – Ferngas AG, Zbiór Orzeczeń 1978, s. 2183; I. Hykawy, *Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej przez spółki w rozumieniu art. 43 Traktatu o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej*, [w:] *Prawo Wspólnot Europejskich a prawo polskie. Prawo gospodarcze*, red. M. Safjan, I. Hykawy, Warszawa 2002, s. 43; M. Szydło, *Działalność oddziałów przedsiębiorców zagranicznych w Polsce*, „Prawo Spółek” 2004, nr 7–8, s. 72.

posiadać rozbudowane wyposażenie rzeczowe, własne kierownictwo, mogą również zajmować się tymi samymi interesami co podmiot macierzysty, jednak wcale tak być nie musi. Podmioty te nie muszą bowiem co do zasady posiadać rozbudowanej struktury organizacyjnej, z tego typu jednostkami mamy też do czynienia w przypadku zwyczajnego biura kierowanego przez personel pochodzący z podmiotu macierzystego, nie ma przy tym znaczenia stopień wyposażenia rzeczowego takiego oddziału, agencji lub filii, uprawnienia decyzyjne oraz zakres prowadzonej w nich działalności gospodarczej²².

2.2. Działalność gospodarcza pierwotna a wtórna

Na marginesie warto zaznaczyć, że rozróżnienie działalności gospodarczej na pierwotną czy też wtórną ma znaczenie z punktu widzenia unijnych swobód w zakresie działalności gospodarczej, podmiot bowiem (osoba fizyczna lub spółka w zw. z art. 54 TFUE), który ma zamiar powołać się na wtórną swobodę przedsiębiorczości, musi uprzednio osiedlić się na terytorium któregoś z państw członkowskich. Innymi słowy, wymaga się od niej uprzedniego prowadzenia działalności gospodarczej w jednym z państw członkowskich²³. Stąd w literaturze przedmiotu podkreśla się, że w przypadku wtórnej swobody przedsiębiorczości nie wystarczy przypisanie podmiotu do jakiegoś państwa członkowskiego, dodatkowo musi być spełniona przesłanka „ścislego” związku (lub, jak się przyjmuje – związku rzeczywistego i trwałego²⁴) z gospodarką jednego z państw członkowskich (niekoniecznie państwa, do którego dany podmiot przynależy)²⁵. Od razu jednak należy zwrócić uwagę, że w doktrynie prezentowane są różne stanowiska odnośnie do owego zwią-

---

²² Por. orzeczenie ETS w sprawie 205/84 Komisja przeciwko Niemcom, Zbiór Orzeczeń 1986, s. 3755; zob. też E. Skibińska, *Swoboda zakładania przedsiębiorstw*, [w:] *Wprowadzenie do prawa Wspólnot Europejskich (Unii Europejskiej)*, red. A. Wróbel, Zakamycze 2002, s. 324–325; W.H. Roth, *Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej i swoboda świadczenia usług. Zasady*, [w:] *Prawo gospodarcze Unii Europejskiej*, red. M.A. Dausies, Warszawa 1999, s. 424–425; zob. też M. Szydło, *Swoboda prowadzenia...*, s. 70. Autor twierdzi, że omawiane jednostki wcale nie muszą stanowić strukturalno-organizacyjnej części podmiotu macierzystego, gdyż funkcje oddziału (w rozumieniu art. 43 TWE – obecnie 49 TFUE – przyp. E.Ch.) może spełniać również osoba fizyczna (np. przedstawiciel handlowy, pośrednik) działająca w innym państwie członkowskim w imieniu podmiotu macierzystego. Osoba ta musi być w pełni zależna od podmiotu macierzystego, to bowiem właśnie ten podmiot udziela jej wiążących poleceń odnośnie do czasu pracy lub sposobu działania. Osoba taka powinna czynnie uczestniczyć w zawieraniu transakcji oraz realizacji ww. poleceń czy zadań (tamże, s. 71).

²³ M. Szydło, *Krajowe prawo...*, s. 222, w szczególności przypis 252, w którym autor wskazuje, że podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej (tj. zarówno tej korzystającej z pierwotnej swobody, jak i wtórnej) jest w równy sposób chronione przez prawo unijne.

²⁴ Tak przykładowo komisja w Ogólnym Programie z 18 grudnia 1961 w sprawie zniesienia ograniczeń swobody prowadzenia działalności gospodarczej; zob. też P. Oliver, *Non – Community Nationals and the Treaty of Rome*, „Yearbook of European Law” 1985, vol. 5, s. 81–82; J. Barcz, *Swoboda przedsiębiorczości*, [w:] *Prawo Unii Europejskiej. Prawo materialne i polityki*, red. J. Barcz, Warszawa 2003, s. 88.

²⁵ A. Gawrysiak-Zabłocka, wyd. cyt., s. 30.

ku. Przykładowo, zdaniem niektórych wystarczy, aby przynajmniej jeden z punktów ciężkości prowadzonej działalności gospodarczej znajdował się na terytorium jednego z państw członkowskich²⁶ lub na jego terytorium istniała stała jednostka, w której dokonywane są czynności gospodarcze o określonym ciężarze²⁷.

Tymczasem, jak wynika z orzecznictwa ETS, wymóg prowadzenia działalności gospodarczej w jednym z państw członkowskich w odniesieniu do spółek nie obowiązuje w sposób bezwzględny i tym samym nie jest konieczną przesłanką skorzystania z wtórnej swobody przedsiębiorczości. Wniosek taki wynika z orzeczenia ETS w sprawie *Centros*, w którym ETS stwierdził, że spółka założona zgodnie z porządkiem prawnym jednego z państw członkowskich i posiadająca na obszarze UE swoją siedzibę statutową lub też siedzibę zarządu może korzystać w innych państwach członkowskich z wtórnej swobody prowadzenia działalności gospodarczej (poprzez oddziały, filie czy agencje), nawet jeżeli nie prowadziła wcześniej żadnej działalności gospodarczej²⁸. Ze względu na powyższe powstaje pytanie, czy spółka utworzona zgodnie z prawem jednego państwa członkowskiego, która tam nie prowadzi żadnej działalności gospodarczej i tworzy, przykładowo, oddział w innym państwie członkowskim, w którym koncentruje całą swoją działalność, tam posiada również swoją rzeczywistą siedzibę, korzysta z wtórnej swobody działalności gospodarczej. Wydaje się, że odpowiedź na to pytanie powinna być negatywna, gdyż, tak jak zwrócono uwagę powyżej, to nie nazwa danej jednostki (innymi słowy przesłanka formalna) powinna decydować o tym, czy mamy do czynienia z ośrodkiem działalności o charakterze podporządkowanym i zależnym, lecz faktyczny, rzeczywisty charakter działalności prowadzonej w ramach takiej jednostki (przesłanka materialna), tj. jeżeli nie można jej przypisać ww. cech, nie powinna ona mieć charakteru wtórnego.

2.3. Pojęcie „oddziału” w prawie polskim a wtórna działalność gospodarcza

Przy okazji omawiania wtórnej (zależnej) działalności gospodarczej spółki zagranicznej warto również sięgnąć do legalnej definicji oddziału zawartej w SwobDziałGospU. Ma to znaczenie o tyle, o ile wszystkie ww. uwagi oparte na literaturze i orzecznictwie ETS związanym z zagadnieniem swobody przedsiębiorczości odnoszą się do krajów z obszaru UE (ewentualnie krajów, które na mocy odrębnych porozumień zawartych

²⁶ Por. P. Troberg, J. Tiedje, [w:] *Vertrag über die Europäische Union und zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft. Kommentar*, red. H. von Groeben, J. Schwarze, Baden-Baden 2003, s. 1527.

²⁷ Por. K. Lackhoff, *Die Niederlassungsfreiheit des EGV – nur ein Gleichheits-oder auch ein Freiheitsrecht?*, Berlin 2000, s. 197.

²⁸ Orzeczenie ETS w sprawie 212/97 *Centros Ltd przeciwko Erhvervsog Selskabsstyrelsen*, Zbiór Orzeczeń 1999, s. I-1459; M. Szydło twierdzi przy tym, że takie liberalne podejście może doprowadzić do wielu nadużyć. Autor przykładowo wskazuje na sytuację, w której wspólnicy, chcąc uniknąć wielu uciążliwości związanych z zakładaniem spółki w ich kraju macierzystym, decydują się zrobić to w innym kraju członkowskim, po czym otwierają swój oddział w kraju macierzystym (nie prowadząc żadnej działalności w państwie inkorporacji) i tam też prowadzą główną działalność gospodarczą – zob. M. Szydło, *Swoboda prowadzenia...*, s. 73.

z UE posiadają w tym zakresie status zrównany ze statusem krajów członkowskich). W świetle powyższego, próbując określić pojęcie wtórnej działalności gospodarczej w odniesieniu do pozostałych krajów, można sięgnąć do polskiej definicji oddziału, według której oddział to wyodrębniona i samodzielna organizacyjnie część działalności gospodarczej, wykonywana poza siedzibą przedsiębiorcy albo poza głównym miejscem wykonywania tejże działalności. Polski ustawodawca, posługując się w art. 5 pkt 4 SwobDziałGospU zwrotem „część działalności gospodarczej”, wskazał wyraźnie, że oddział (pomimo pewnych odrębności) ma charakter zależny i podporządkowany spółce macierzystej, jest niejako kończyną (przedłużeniem) działalności spółki macierzystej, umożliwiającą jej decentralizację. W tym kontekście można zatem stwierdzić, że działalnością wtórną jest działalność wykonywana poza miejscem siedziby statutowej spółki zagranicznej lub poza głównym miejscem prowadzenia takiej działalności. Wskazane w zdaniu poprzednim przesłanki mają przy tym charakter równorzędny, tj. wystarczy spełnienie jednej z nich, aby zakwalifikować działalność gospodarczą jako działalność wtórną z punktu widzenia państwa, w którym jest ona prowadzona. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, iż pojęcie siedziby powinno być interpretowane tak jak przyjmuje to polski ustawodawca w art. 41 Kodeksu cywilnego. Oznacza to, że w pierwszym rzędzie należy sięgnąć do siedziby wskazanej w statucie, a gdy takiej siedziby nie ma, siedzibą spółki będzie siedziba jej organu zarządzającego. W tym kontekście, jeżeli działalność gospodarcza będzie wykonywana w państwie, które nie jest miejscem siedziby statutowej danej spółki zagranicznej (a gdy ta nie została wskazana), miejscem siedziby organu zarządzającego spółki, to z punktu widzenia tego państwa prowadzona przez spółkę zagraniczną działalność będzie miała charakter wtórny. Podobnie będzie w sytuacji, w której główne miejsce wykonywania działalności spółki zagranicznej będzie mieściło się poza państwem, w którym prowadzi ona część (dodatkową) tejże działalności. Wówczas to ostatnie będzie państwem, w którym prowadzona jest działalność wtórna. Oczywiście wszystkie powyższe rozważania odnoszące się do wtórnej działalności gospodarczej spółki zagranicznej i oparte na legalnej definicji oddziału zawartej w SwobDziałGospU mają zastosowanie tylko w sytuacjach, gdy działalność ta jest prowadzona na terenie Polski i to Polska jest państwem „oceniającym”, poszczególne kraje bowiem mogą w swoich porządkach wewnętrznych wskazywać na inne kryteria wyróżnienia działalności prowadzonych w ramach jednostek zależnych i podporządkowanych.

3. Wnioski

Mogłoby się wydawać, że ustawodawca polski i unijny są zgodni co do tego, że właśnie kryterium podporządkowania, zależności decyduje o zakwalifikowaniu danego rodzaju działalności do działalności wtórnej, jednak biorąc pod uwagę wspomniane orzeczenie ETS w sprawie *Centros*, nie jest już to takie oczywiste. Innymi

slowy, podobnie jak w przypadku pierwotnej działalności gospodarczej, ETS również w odniesieniu do wtórnej działalności gospodarczej rozumie to pojęcie znacznie szerzej niż polski ustawodawca. Uznać zatem należy, że w sytuacji, w której stanowisko ETS w prezentowanym zakresie będzie utrwalone, Polska powinna je respektować ze wszystkimi stąd wynikającymi konsekwencjami, z tym jednak zastrzeżeniem, iż dotyczyć to będzie spółek pochodzących z obszaru UE, które tym samym mogą powoływać się na traktatowe swobody, w tym swobodę przedsiębiorczości. W stosunku do spółek z krajów trzecich prowadzących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej działalność gospodarczą chociażby w formie oddziału można by przyjąć, iż to polski ustawodawca ma prawo stosować kryteria, które według niego pozwalają na zakwalifikowanie prowadzonej przez te podmioty działalności do działalności wtórnej.

Literatura

- Barcz J., *Swoboda przedsiębiorczości*, [w:] *Prawo Unii Europejskiej. Prawo materialne i polityki*, red. J. Barcz, Warszawa 2003, s. 88.
- Bernard C., *The Substantive Law of the EU. The Four Freedoms*, Oxford 2004.
- Brombach M., *Das Internationale Gesellschaftsrecht im Spannungsfeld von Sitztheorie und Niederlassungsfreiheit*, Jena 2006.
- Cejmer M., Napierała J., Sójka T. (red.), *Europejskie prawo spółek*, t. IV, Warszawa 2008.
- Cioch H., *Przedstawicielstwa fundacji zagranicznych*, „Przeгляд Sądowy” 2000, nr 5, s. 12 i nast.
- Frenz W., *Handbuch Europarecht*, Band 1, *Europäische Grundfreiheiten*, Berlin–Heidelberg 2004.
- Gawrysiak-Zablocka A., *Swoboda przedsiębiorczości na tle innych swobód traktatowych*, [w:] *Europejskie prawo spółek*, red. M. Cejmer, J. Napierała, T. Sójka, Warszawa 2008, s. 27 i 28.
- Hykawy I., *Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej przez spółki w rozumieniu art. 43 Traktatu o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej*, [w:] *Prawo Wspólnot Europejskich a prawo polskie. Prawo gospodarcze*, red. M. Safjan, I. Hykawy, Warszawa 2002, s. 43.
- Ilnicki M.P., Wolski J., *Prawo działalności gospodarczej. Komentarz*, Kraków 2000.
- Jacyszyn J., Krześ S., Marszałkowska-Krześ E., *Działalność gospodarcza osoby zagranicznej w Polsce*, Warszawa 2002.
- Katner W.J., *Prawo działalności gospodarczej. Komentarz. Orzecznictwo. Piśmiennictwo*, Warszawa 2003.
- Kosikowski C., *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2007.
- Kubala W., *Oddziały i przedstawicielstwa w ujęciu ustawy – Prawo działalności gospodarczej*, „Prawo Spółek” 2001, nr 2, s. 32 i nast.
- Lackhoff K., *Die Niederlassungsfreiheit des EGV – nur ein Gleichheits- oder auch ein Freiheitsrecht?*, Berlin 2000.
- Oliver P., *Non – Community Nationals and the Treaty of Rome*, „Yearbook of European Law” 1985, vol. 5, s. 81–82.
- Powałowski A. (red.), *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2009.
- Roth W.H., *Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej i swoboda świadczenia usług. Zasady*, [w:] *Prawo gospodarcze Unii Europejskiej*, red. M.A. Dausies, Warszawa 1999, s. 424–425.
- Rudnicki S., *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga druga. Własność i inne prawa rzeczowe*, Warszawa 1999.
- Skibińska E., *Swoboda zakładania przedsiębiorstw*, [w:] *Wprowadzenie do prawa Wspólnot Europejskich (Unii Europejskiej)*, red. A. Wróbel, Zakamycze 2002, s. 324–325.

- Sołtysiński S., Szajkowski A., Szamański A., Szwaja J. (red.), *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. II, Warszawa 2005.
- Stoga K., Potrzebacz R., *Działalność gospodarcza przedsiębiorców i osób zagranicznych*, Warszawa 2001.
- Szanciło T., *Formy prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce przez podmioty zagraniczne*, Warszawa 2006.
- Szydło M., *Działalność oddziałów przedsiębiorców zagranicznych w Polsce*, „Prawo Spółek” 2004, nr 7–8, s. 72.
- Szydło M., *Charakter prawny oddziałów przedsiębiorców zagranicznych*, „Glosa” 2004, nr 12, s. 21.
- Szydło M., *Swoboda działalności gospodarczej*, Warszawa 2005.
- Szydło M., *Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej i swoboda świadczenia usług w prawie Unii Europejskiej*, Toruń 2005.
- Szydło M., *Krajowe prawo spółek a swoboda przedsiębiorczości*, Warszawa 2007.
- Troberg P., Tiedje J., [w:] *Vertrag über die Europäische Union und zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft. Kommentar*, red. H. von Groeben, J. Schwarze, Baden-Baden 2003, s. 1527.
- Zdyb M., *Oddziały i przedstawicielstwa podmiotów zagranicznych w Polsce*, Warszawa 2007.

SECONDARY (ANCILLARY) BUSINESS ACTIVITY CONDUCTED AS PART OF A FOREIGN COMPANY’S BUSINESS

Summary: This article looks into features of a business activity conducted in the form of a branch of a foreign enterprise from the perspective of the Polish Freedom of Business Activities Act of 1 July 2004. It has to be emphasised that a branch is allowed to conduct only the same business activity as its parent company. This article also brings up the concept of secondary business activity which is related to the legal term of “secondary freedom of establishment” under European law. Although the term “secondary freedom of establishment” is defined neither in Polish nor in European law, Article 49 second paragraph, first sentence of the Treaty on the functioning of the European Union refers to that term by defining the “freedom of establishment” and specifying the form it may take.

Keywords: branch, foreign company, secondary freedom of establishment.